

A kamara gyanuját nem mondhatjuk alaptalannak, mert éppen felsőmagyarországi kereskedőkről volt szó, a kik az erdélyi fejedelemmel állandó összeköttetésben állottak és másrészt Erdélynek abban az időben, különösen Nagy-Disznódon virágzó kassza- és sarló-ipara volt.

Dr. T. S.

A kéntermelés kezdete Magyarországon. Hazánkban 1570-ig nem termeltek ként. A hadi- és más célra szükséges ként Lengyelországból és az osztrák örökös tartományokból hozták be. Ez évben azonban bizonyos Marekquart Márton nevű ember, hosszas és költséges fáradozás után biztos módot talált fel arra, (extrahendi et separandi de Marchasitis mineralibus sic dictis) miként lehet a markasita¹⁾ nevű ásványból a ként elválasztani. A kén fuvására való kemenczét a szomolnoki bányákban fődözte fel. E bányák akkor Thurzó Szaniszló tulajdonában voltak s bizonyos Feygel Péter szepesi kamarai tanácsos birta bérben. Feygel jövedelmezőnek találván a kén előállítását, egyezsége lépett Marekquarttal, s hajlandó volt átengedni neki 7 évre a szomolnoki bányát.

Marekquart ekkor a királyhoz fordult, hogy találmányára pátenst eszközöljön ki. Folyamodásában arra kéri Rudolfot, hogy neki Magyarországon 30 évre kizárólagos szabadalmat adjon a kén előállítására s ez idő alatt senki se merje utánozni az ő találmányát. Kutatásai nyomán több helyet talált az országban, a hol a kén könnyen elő lehetne állítani. Igéri, hogy a hadi célra szükséges kén mázsáját olcsó áron, azaz „uno floreno atque altero minoris“ (?) adja.

A szepesi kamara (Udv. kam. levélt. 14,360. fasc. Hungarica) a folyamodásra, bizonyosan Feygel úrral összejátszva, azt ajánlta a királynak, hogy csak 7 évre adjon pátenst Marekquartnak. Harmincz esztendő igen hosszú idő, s ennyi ideig nem volna tanácsos mindenkit eltiltani a kén előállításától. Különben Marekquart igen ügyes ember, érti a mesterségét s megérdemli a király kegyelmét. Ennek fejében azonban kötelezni kellene őt, hogy a kén mázsáját ő felsége számára 4 frtért (?) „quaternis florenis“ adja.

Dr. T. S.

Erdélyi vadászati tilalom 1700-ban. Az erdélyi főkormányiszék 1700 jan. 20-án (Orsz. Lev. az erdélyi főkormányiszék leveleskönyve II. G. 145. l.) a következő parancsot tette közhírré:

„A statusoknak és a guberniumnak közönséges megegyezéséből parancsoljuk“

„Hogy mivel a vadak az hazából majd teljességgel elpusztulnak, azért a vadászat minden paraszt rendtől ez hazában tilalmas legyen, úgyhogy nemcsak törrel, csővel, hollya-kötellel, hanem puskával, agárral, kuvasszal és egyszóval semminemű-

1) Szakemberek döntsék el, hogy ez alatt: bizmut vagy más ásvány értendő-e?

képen, a parasztság, — medve, farkas, nyest, hiúz, vadmacska és görényen kívül — egyébféle vadat ne bántson.“

„Büntetése pedig, ha ki ez edictumunkat általhágná, ez légyen, úgy-mint: egy szarvasért fl. 25; erdei disznóért hasonlóképen; egy őzért fl. 6; rókáért fl. 6; egy nyúlért fl. 1; fogoly vagy császár madárért fl. 1; fajdtyúkért fl. 1; tüzokért fl. 3.

E tilalom szoros megtartására pedig a megyei tisztviselők tartozzának vigyázni, sőt évenként, czirkáló tanuvallatásokkal is végére járni és a birságot minden vadért vagy madárért „könyörtelenül“ behajtani.

„A törrel, csóvel, kaptánynyal való vadászat pedig, a régi articulusokban irt poena alatt marad, sőt a paraszt embereknek agár-, kopó-, vizslatartás, fogoly-háló tartása: teljességgel, vízeken levő madarak lövöldözése, fogása s folyóvizekben való halászat“: a földesúr híre nélkül — szigoruan eltiltatik. T. K.